

בית ספר

בתוך: כללי החיים

יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ט, עמ' 50-49

תרגום: אורי אורלב

שְׁמִתִּי לֵב שֶׁעַל בֵּית הַסֵּפֶר מִתְלוֹנְנִים אֵלָה שְׁטוֹב לָהֶם בְּבֵית, שֶׁהַבֵּית מְסַפֵּק לָהֶם תְּחוּמֵי עֵנָן רַבִּים, אוּ כְּאֵלֶּה שֶׁהוֹרִיחֵם דּוֹרְשֵׁים מֵהֶם צִוּוּנִים טוֹבִים לְמִרוֹת שְׂאִינָם מְכַשְׂרִים וְהַלְמוּדִים עוֹלָם לָהֶם בְּמֵאֲמָצִים רַבִּים.

הָאֵב לֹא תִמְדַּ אֲשֶׁם כְּשֶׁהוּא מְרוּוִיחַ מְעַט מְדִי, הַתְּלָמִיד לֹא תִמְדַּ אֲשֶׁם כְּשֶׁאִינוּ מְקַבְּל צִוּוּנִים טוֹבִים. – יֵשׁ אוֹמְרִים לְעֵתִים קְרוֹבוֹת:

– אִם הֵייתָ רוֹצֵה.

רוֹצֵה הַמְסַכֵּן, אֲדָ אִינוּ מְסַגֵּל.

– מְכַשֵּׁר אֲבָל עֲצָלוֹ.

אוּלֵי בְתָחוּם אֶחָד מְכַשֵּׁר וּבְתָחוּם אַחֵר לֹא. מִיִּשְׁהוּ כּוֹתֵב טוֹב חֲבוּרִים, אֲדָ לֹא מְסַגֵּל לְפִתֵּר תְּרַגִּיל בְּחֻשְׁבוֹן. יֵלֵד אֶחָד בִּישָׁן וְתִמְדַּ מְשִׁיב פָּחוֹת טוֹב מִמָּה שֶׁהִיָּה יָכוֹל, שְׁנֵי חוֹשֵׁב לְאֵט, שְׁלִישִׁי אִינוּ מִיִּטִּיב לְזָכֵר. – לֵילֵד אֶחָד יֵשׁ רָצוֹן חֲזָק, יֵלֵד אַחֵר מִתְּיָאֵשׁ בְּקִלּוֹת.

כְּאֲשֶׁר שׁוֹמְעִים שֶׁקִּשָּׂה בְּבֵית הַסֵּפֶר, מְשַׁעֲמִים, מְחַמְרִים שֶׁם וְנוֹהֲגִים שְׁלֹא בְּצִדֵק, הֵרִי זֶה מְשׁוּם שְׂאִין דְּבַר מְשָׁלֵם. פֶּעַם כֶּד וּפֶעַם אַחֲרֵת. שְׁמָחָה, עֲלִיצוֹת, טוֹב – אֲבָל גַּם צַעַר וְכַעַס וְרַגְזוֹת שֶׁל מְרִי.

נְעִים לְקַבֵּל שְׁעוֹן אוּ אוֹפְנִים, אֲבָל גַּם מִתְעוֹרְרוֹת בְּעִזּוֹת כְּאֲשֶׁר מְשִׁהוּ מִתְקַלְקֵל. – נְעִים שֵׁיֵשׁ לָד חֲבֵר טוֹב, אֲבָל יִהְיוּ גַם מְרִיבוֹת, וְנִגְעוּעִים כְּאֲשֶׁר הַחֲבֵר יִחְלָה.

אוּלֵי גַם דְּאֲגוֹת שֶׁל בֵּית סֵפֶר יֵשׁ בְּהוֹן עֵנָן, וְהַכִּיִּשְׁלוֹנוֹת וְהַקְּשָׁיִים מְעוֹרְרִים מִחֻשְׁבוֹת. – שׁוֹטָה מִי שְׁרוּצָה שֶׁהַכֵּל יָבֹא תִמְדַּ בְּקִלּוֹת.

יֵלֵד אֶחָד, חֶסֶר כְּשֵׁרוֹן, הַמְצִיא לוֹ מְשַׁחֵק כְּזֶה:

– כְּאֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה תְּרַגִּיל בְּחֻשְׁבוֹן, הַסֵּפֶרוֹת – הוֹן חֲתִילִים. וְאֲנִי – הַמְּפַקֵּד. הַפְתָּרוֹן – הַמְּבַצֵּר שְׁעֵלֵי לְכַבֵּשׁ. – כְּאֲשֶׁר יָצָא לֹא טוֹב אֲנִי חוֹזֵר וְאוֹסֵף אֶת הַצְּבָא הַמוּבָס, עוֹרֵד תְּכִנִּית שֶׁל הַקֶּרֶב הַחֲדָשׁ – וּמוֹבִיל אֶת הַהִסְתַּעְרוֹת.

הַשִּׁיר שְׁעֵלֵי לְלַמֵּד בְּעַל פֶּה הוּא אֲוִירוֹן. כָּל מְלָה שְׂאֵנִי מְצָלִיחַ לְזָכֵר – מֵאֵה מְטָר גְּבוּהָ יוֹתֵר. – אִם אֲנִי מְצָלִיחַ לְלַמֵּד לְלֹא שְׂגִיָּאָה – אֲנִי דוֹאָה בְּקוֹ יִשָּׁר שְׁלוֹשָׁה קִילוֹמֶטְרִים שֶׁל שִׁיר שֶׁלְּמִדְתִּי בְּעַל פֶּה. כָּל כֶּד נְעִים לֹא לְטַעוֹת אֲפִילוֹ פֶּעַם אַחַת.

כְּשֶׁאֲנִי כּוֹתֵב, אֲנִי נִהְגֵּ. הָאוֹתִיּוֹת וְהַמְּלִים הַכְּתוּבוֹת – אֵלֶּה הֵם קְטַעֵי דָרָד שֶׁעֲבַרְתִּי. אִם אֲצָלִיחַ לְכַתֵּב יָפָה אֶת כָּל הַקְּטַעַ – זֶהוּ יַעַר. אִם אֶכְתֵּב לֹא יָפָה, זֶה יִהְיֶה חוֹל אוּ בִיצָה. – כְּאֲשֶׁר אֲגַמֵּר לְכַתֵּב וְהַכֵּל כְּבָר יָבֵשׁ – אֲנִי מַחְלִיף מִהֲלָד וְנוֹהֵם.

אֲנִי חוֹשֵׁב לִי כָּל מִיָּנִי מִחֻשְׁבוֹת כְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה מְשַׁעֲמִים.

כָּל אֶחָד מִחֻשְׁשׁ לוֹ שִׁיטוֹת אַחֲרוֹת וְהַקְּלוֹת, לְפַעֲמִים חֲבֵר יַעֲזֹר, לְעֵתִים קְרוֹבוֹת נִרְאָה מְשִׁהוּ קִשָּׂה בְּהַתְּחַלָּה וְלֹא מְעַנְנוֹ, אֲבָל אַחֵר כֶּד מְבִינִים פְּתָאוּם – וּכְבָר הוֹלֵד מְצָיֵן.

